

NAPREJ

— Glasilo jugoslovanske socialne demokratične stranke —

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petil vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Priprava za novo gospodarsko leto v prehranjevalni službi.

Težišče avstrijske ljudske prehrane je zaenkrat znanj Avstrije in vse gleda na poročila od zunaj: Kaj bo dala Ogrska, kaj nam pošlje Nemčija, kaj pride iz Rumunije in iz Ukrajine? Vsa poročila o tekočih odredbah našega prehranjevalnega urada nas pustijo hladne. Med tem se je skoro neopazeno izvršilo novo državno gospodarstvo z našim žitom, krompirjem, sočivjem in sadjem. To so skoro samo odredbe, ki bi zahtevale vsaka zase temeljitega proučevanja. Vojaški dogodki na Piavi in okrog Asiaga, kakor tudi notranjepolitična kriza so nas tako oslepili, da se utegnemo le prepozno zavedati zamud, ki jih nismo sedaj opazili.

Odredba glede žita je prinesla nekoliko izboljšanja. Mlinov, ki delajo za plačilo, ni zatvorila vlada, pač pa jih bodo nadzirala namestništva. Strožja kontrola komisijarjev se prepusti vojno-žitnemu prometnemu uradu. Dne 28. junija se je izdala odredba glede prevzemnih cen vojno-žitnega prometnega urada za najvažnejše žitne in krmilne vrste kakor tudi za žetev strošičja v letu 1918. Prevzemne cene so proti lanskim nekoliko višje, kar se utemeljuje z naraščajočimi produkcijskimi troški pri poljedelstvu. Prehranjevalni urad je upošteval mnenje centralne komisije za določevanje žitnih cen in potem določil zvišanja. Da bi bilo to v interesu pridelovanja neizogibno, je nepravilno že zaraditega, ker gre za že posejano, ravno požeto žito. Da bi zvišana cena služila kot pobuda k pridelovanju v času in pod okoliščinami, ko kmet zahteva za kilogram čiščenj na drevesu po pet ali še več kron, tedaj za sad, ki razmeroma stane zelo malo dela. Žito seje kmet v določeni množini v primeri z drugim pridelkom po gospodarskem načrtu svojega gospodarstva, cena žitu tedaj zanj v splošnem ne igra večkrat poudarjene vloge. Priznati se mora vsekakor, da je povodenj pri cenah vsega blaga, katere država žalibog ni mogla brzdati, na koncu morala potegniti še žitno ceno s seboj. Z zvišanjem pa so prizadeeli najbolj delavski razredi in industrija, saj podražujejo življenje delavčev, izsilijo s tem zvišanje cen in ogrožajo tako industrijski mir in v gotovi meri industrijsko proizvodnjo samo. S tem, da nismo brzdali cen najvažnejših živil, smo spravili vse naše gospodarstvo na opolzko pot, kjer z divjajočo naglico cene in mezde prisilno tekmujejo, dokler se oboje ne zruši in se gospodarstvo ne pritira do propada. Morda opažajo že danes naši državniki, da tako ne more več iti dalje!

Namesto vabilnih cen za proizvodnjo določajo vabilne cene za hitrejšo pospravo ali premije za naglico. Da se kolikor mogoče pospeši žetev, so se v odredbi določile, kakor se to dogaja na Ogrskem in v Nemčiji, za krušno žito, to je za pšenico, rž in ječmen, doklade k temeljnim cenam, ki so prikrojene tako, da nastopi pri

oddaji do 15. julija zvišanje prevzemne cene za 25 K, do konca julija za 20 K, v avgustu za 15 K, v septembru za 10 K in od 1. oktobra do 20. decembra za 5 K. Kako naj vojno-žitni prometni urad kalkulira sedaj povprečne cene?

Naredba glede krompirja z dne 22. junija k sreči ni prinesla vseh poslabšanj, saj so združeni naskoki agrarcev in finančnega časopisja dali dovolj povoda k bojazni. Zablembo skupnega pridelka krompirja je stopila že dne 4. t. m. v veljavo in je veljavna tudi za zgodnji krompir. Urad za ljudsko prehrano bo določil, kakšne množine krompirja bodo oddali pridelovalci za prehrano prebivalstva v zaledju, za armado in za industrijske namene. Kakor hitro bo ta množina krompirja dosežena, preneha zablembo od strani države in morebitni preostanek ostane na prosto razpolago pridelovalcem. Pridržki samoprehranjevalcev so zopet zelo bogato odmerjeni. Veliki konsumenti bodo žalibog sklepali pogodbe glede oddaje krompirja, dovoljen bo zopet promet z naribniki, ki je v zadnjem letu skoro desorganiziral državno gospodarstvo v posameznih krajih.

Ne v gospodarstvenem zistemu, temveč v določitvi cen obstoji novost te naredbe. Kot podlaga služi začetna cena za takojšnjo oddajo, ki pada polagoma po dvanajst-100 K za metrski stot in se zniža po preteku dvanajstih dnevniških rokov. Začetna cena: veljavna do 5. julija, znaša dni za 16 K. Dne 4. septembra doseže dvajset kron, ki bodo veljale kot najvišja cena za krompir.

Ako je državna prehranjevalna služba vsaj deloma vztrajala pri žitu in krompirju, pa se je globoko priklonila pri preskrbi s sočivjem in sadjem. Zgodnje sočivje in zgodnje sadje je pustila popolnoma prosto. Posledica tega zadeva nas, in sicer tako, da ne dobimo skoro nobenega sadu z drevesa in vrta, po pretiranih cenah. Poznejši pridelki pa se morajo prihraniti državi, samo družba »Geos« se bo preuredila.

Reforme glede na novo letino niso v resnici posebno velike. Dše po poostrenem agrarnem kurzu pri prehranjevalnem uradu, ki je začel zvišavati cene ob večjem vplivu parlamentarnih in agrarnih krogov. Konsumentje vedo sedaj, kam vodi agitacija za prosto trgovino: Globokeje bomo morali seči v žep, odpovedati se vsakega vpliva na aprovizacijo in še skromnejše bomo postreženi kakor poprej.

Pot k razjasnitvi

Socialno demokratična »Fränkische Tagespost« v Norimbergu piše k položaju, podanim z izjavo socialno-demokratičnega poslanca Scheidemanna v nemškem državnem zboru.

Socialno demokratična državnozborna frakcija je sklenila, odkloniti etat (proračun). Kako so se meščanski krogi posmehovali, ko se je pred kratkim sprejela neka resolucija, kjer se je zahtevalo, naj državnozborna

frakcija vendar enkrat preide od same kritike in naj izvaja posledice iz naših skupnih političnih in gospodarskih razmer. Meščanski krogi so se posmehovali, ker se je zahtevalo od frakcije dejanj. Sedaj imajo dejstvo, katerega politični učinek ne more izostati. Na čelu državne vlade stoji po imenu zastopnik takomenovane državnozbornske večine. V resnici se pa danes ne dela merodajna politika v Berlinu, temveč v glavnem stanu. Tam se izdajajo vse odločbe, ki se tičejo kar najbolj gospodarskega življenja naroda. V glavnem stanu, ne v državnem zboru, se je odločalo o po svojih posledicah tako usodopolnem vzhodnem miru: v glavnem stanu so padle one odredbe glede usode ruskih dežel ob Vzhodnem morju, ki so napravile toliko odkritega veselja aneksionistom. Tam se stikajo niti one politike, ki so v največjem nasprotju k izjalovljenemu poizkusu, da bi se s pomočjo sporazumne resolucije od 19. julija 1917 pripravila tla za končanje vse uničujoče vojne. Iz glavnega stanu prihajajo nasprotstva proti odpravi politične cenzure in obsednega stanja, kar je državni zbor že ponovno zahteval. Grof Hertling je zaupnik krone, a ne onih krogov, ki redno zahtevajo napredno preustrojenje našega ustavnega življenja. On ni mož, ki bi bil voljan in zmožen, da bi se bojeval proti onim vojaškim nasprotovanjem, in bi preskrbel ljudstvu to, kar mu gre. Pri bližnje se kot desetletni politični voditelj najskrajnejšega desnega krila v centru konservativcem tudi sedaj bolj kakor levici v državnem zboru. Politična neumnost je, ako pričakujemo od njega politiko napredka in sporazuma.

Ni čuda, če so se razmere tako poostrele, da se je socialno demokratična državnozborna frakcija morala odločiti, da odpove tej vladi dovolitev sredstev za nadaljevanje njene politike. Frakcija bi bila morala že davno zavzeti odločnejše stališče proti obstoječi prikriti vojaški diktaturi v Nemčiji. Ali bi ne bila mogla že v februarju odreči sredstva za nadaljevanje tako izrazite aneksijske politike in s tem slediti naraščajoči želji lastnih strankinih pristašev, ne oziraje se na stokanje in zmerjanje meščanskega časopisja.

Važnejše kakor pogled nazaj, kaj bi se bilo moralo zgoditi, je vprašanje, kaj se bo zgodilo v bodočnosti. Dozdeva se, da je ta odklonitev proračuna začetek, kateremu naj sledi nadaljevanje. Nekako olajšanje veje po vrstah prepričanih socialnih demokratov, ko pričinja nemška stranka končno izvajati potrebno politično konsekvenco. Upajmo, da se bodo prihodnji politični dogodki odigrali z isto jasnostjo in odločnostjo.

Izreči, kar je, in iz tega sklepati potrebne politične posledice, je za socialno demokratično državnozbornsko frakcijo nujna zapoved trenutka. Nemški narod v svoji pretežni večini bo razumel, da se bodo tej od reakcije na znotraj in na zunaj obdane vlade odrekla vsakatera sredstva.

LISTEK.

Iz mojega zapisnika.

— Verus. —

Moj sinček piše naloge. So velikonočne počitnice. Pohvalim ga.

— Veš, atej, vsak dan ob počitnicah, je treba napisati eno nalogo! — Pove mi razumni malček.

Pogledam zvezek in njegovo delo.

— Hm — kako pa to, da si napisal danes 14., saj vidiš na koledarju, da je 15. Popravi!

— O, ne, atej, tako je že prav! To nalogo bi moral včeraj napisati, ali včeraj nisem nič pisal, zato moram danes dve. Včerajšnja z včerajšnjim »dnem«, današnjo pa z današnjim! — In oči malega bistroglavčka so gledale vame zmagoslavno.

— Hm — nič ne de, sinko. Napisati je treba tako kot je. V šoli pa povej gospodični: 14. sem skakal, zato pa sem 15. napisal dve.

— O, to pa ne! Saj v šoli tudi pišemo naloge za »nazaj« in jim damo za datume (dneve izgotovitve) čisto druge dni, kot pišemo.

»Zakaj pa tako?«

— Gospodična pravi, da radi gospoda nadzornika! Zasmel sem se, a bridko mi je bilo pri sre. Vzgoja k resnici!

Mala sosedova Stanka si je na poti snažila svoje blatno čevljičke pred hišo z lepim belim robčkom.

— Stankica, kaj pa vendar delaš?

Malo dekletce me pogleda z lepima jasnima očkami:

»Mama so mi strogo prepovedali priti domov v blatnih čevljih.«

— Prav! Ali s snažnim lepim žepnim robčkom, ki je vendar za drugo, ne smeš snažiti čevljev.

»Mama tega niso prepovedali...«

In »delala« je dalje.

Naš Dudo je sicer pameten dečko. Ko vidi koga, da je večji kot on, vpraša mamico:

»Zakaj pa je ta gospod tako velik?«

Mama mu pove, zato ker je in veliko je.

Kadar Duda noče jesti in hoče nagajati, pa mu mamica zagrozi, da ne bo velik če ne bo jedel in ne bo priden. Duda koj začne jesti, ker hoče biti velik... Velik pa, velik... Pa priden tudi.

Te dni smo se razgovarjali doma, kako kudo je v velikih mestih, ko ni skoraj nič hrane. Ljudje slabo in malo jedo...

Duda posluša.

»Mama« — se oglasi — »potem pa ne bodo veliki, ker ne jedo... jedo naj. Pridni naj bodo...« In kima s svojo glavo.

Oj, moj Duda, ljudje so se prepridni...

Mladi in stari.

Spisal Peter Rosegger.

Italijanska rodbina iz Primorskega je zbežala v Gradec na Štajersko, da se umakne na varno pred »osvoboditelji«. Radi so hodili v mestni park, in mene je zanimala zlasti njihova štiriletna deklica, ki je vedno stiskajoč k sebi igračko-punčko tekala po hodniku loveč in metajoč stekleno kroljico. Enega dne sem videl, ko sem jo tako z veseljem opazoval, kako se je deklica približala h klopi, na kateri je sedel poleg stare žene deček, ki je bil videti enake starosti kot mala Italijanka. Igral se je s postavljanjem kock, včasih je tudi zatrobil z malo trobentico. Mala deklica se je bližala h klopi polagoma, ko je prišla k nji, stala je pred njo nekaj časa in končno podala dečku z nežnim pogledom svojo stekle-

Birokracija.

V celi seriji člankov, katere je obelodanil bivši nižje-avstrijski namestnik grof Kielmansegg o izdatkih za notranjo upravo, je dokazano, za koliko dražja je uprava v Avstriji kakor pa na Nemškem. Kot glavni vzrok vidi grof Kielmansegg preobilico juristov-uradnikov, ki so ne le zaposleni namesto trgovsko naobraženih uradnikov, temveč celo pri manipulativnem, da celo pri ročnem delu. Tako je bilo leta 1911. pri nas v politični upravi nič manj kakor 64,5 odstotkov uradnikov z akademsko izobrazbo, na Pruskem le 33,6, na Bavarskem 37,1 in na Saksonskem 23,8 odstotkov. Kako brezmiselnost se ravna v Avstriji, se razvidi iz nekaterih števil, katere navaja Kielmansegg iz knjige ministerialnega svetnika dr. Davyja glede upravnih naprav v Nemčiji. Po tem stane v ministrstvih notranje uprave — ministrske plače so povsod vračunjene in le dohodki službenega osebja so izpuščeni — vsaka vložna številka v Avstriji 18:30 K. Ako prištevamo še zavarovalno sekcijo notranjega ministrstva, ki je med tem prišla na naše novo ustanovljeno ministrstvo za socialno oskrbo, celo 19:50 K. Rešitev ministrskega akta stane nasproti temu v Nemčiji, in sicer na Badenskem 5:73, na Bavarskem 7:06, na Pruskem 10:50, na Saksonskem 11:31 in na Vrttembergem, ki nam je v tem oziru toraj najbližje, le 14:43 K.

Komisija, ustanovljena leta 1911. v pospeševanje upravnih reforme in katere naloga se je določila, da stavi predloge za kolikor mogoče omejitve upravnih izdatkov, se je potrudila, da nekaj doseže. Kako malo pa je učinkovalo, se razvidi iz tega, da so se troški notranje državne uprave v šestih letih iz leta 1911. v vseh resortih potrojili — pri čemer pa niti niso vračunjene vojno-draginske doklade uradnikov.

Škoda, ki narašča ne le državnim financam, temveč posredno in neposredno tudi celotnemu gospodarstvu z naraščanjem take uradniške armade, se je pripoznala tudi že od druge starni. Spominjamo se na mnogobrojne govore, katere so govorili v parlamentu ravno meščanski poslanci, ki so tožili o tem, da se z vedno ustanovitvijo novih gimnazij meščanska mladina odteguje industriji in trgovini in se sila v takomenovane učene poklice, predvsem v birokracijo. Buržoazija prav dobro spoznava, da je njena korist, da se skrči število uradnikov, ni pa v stanju, da bi iz tega spoznanja izvajala primerne posledice. Zakaj je ni vstanu, je Karel Marx obširno dokazal, ko je govoril o odpustitvi ministrstva Barrot-Falloux, edinega parlamentarnega ministrstva, katero je v življenje poklical Louis Bonaparte. Marx pravi, da je materialna korist francoske buržoazije najtesnejše združena z ohranitvijo onega širokega in mnogorazdeljivega stroja držav. Tu preživlja svoje preobilno prebivalstvo in dopolnjuje v obliki državnih mezd, kar ne more pospraviti v obliki profitov, obresti, rent in honorarjev.

Tudi še iz drugega vzroka ne more buržoazija, ne more država buržoazije ničesar storiti radi oslabelosti moči pri buržoaziji. Državni ustroj ne nudi buržoaziji samo prilike, da preskrbi svoje sinove, temveč ji je obenem tudi sredstvo, da vzdržuje svojo nadvlado nad proletariatom. Gotovo ima tudi proletariati korist na tem, da okrepi državno oblast nasproti zasebnim nasilnostim kapitalistov, ker s tem tudi samo utrjuje svoj vpliv na privatno gospodarstvo. Čim več pridobi samo na gospodarski in politični moči, tembolj utrjuje. To pa ne ovira, da proletariati ne more storiti ničesar drugega, ako pride do moči v državi, kakor da stre moč birokracije. Buržoazija si namreč napačno predstavlja, da obstoji »država prihodnosti« v tem, da vse izpremeni v uradništvo ali pa izroči celo gospodarstvo birokraciji. Kako oddaljen je tak namen vse psihologije pri proletariatu, se razvidi iz tega, da spozna takoj, kolikorkrat proletariati za krajšo ali daljšo dobo dobi krmilo države v roke, da ni mogoče dalje delati s takim državnim strojem. Kakor je ruska revolucija izpremenila ruski carski režim v

no kroglico. Dečko, vsled obiska neprijetno iznenaden — je vzel premišljaje: ali bi ali ne — kroglico v roke. Kmalu sta se skupaj igrala tako, da sta drug drugemu metala kroglico. Potem je deklica s svojo nežno rokico božala dečkova ramena, on pa je odkritosrčno gledal deklici v obraz. Sedaj je celo dala punčko dečku, ki jo je tudi sprejel. Potem je celo vzel svojo trobentico in se ji je za punčko zahvalil na ta način, da ji je zatrobil z vso silo v uho. Oba sta se smejala in igrala dalje. Stara žena je zadovoljno in molče motrila oba otroka.

Naenkrat je dečko povedal nekaj, deklica ga je pogledala in tudi nekaj odgovorila. Ko sta izgovorila še vsak nekaj besed, sta se pogledala in gledala nekaj časa začudeno, skoro prestrašeno; deklica je nato izrgala dečku podarjeno punčko iz rok in je zbežala. Dečko pa je vrzel za njo stekleno kroglico, ki je ostala na klopi in je vlekel svojo staro pestunjo proč od tega kraja. Še iz daljave sta otroka gledala nasé nazaj nevoljna, začudena...

Kaj se je pripetilo med njima? To: govorila sta ali razumela se nista. Tuje besede so bile in zgrožila sta se vzajemno.

Ni prazna beseda, če pravim: ne le mali, ampak tudi stari in veliki delajo tako. In ljudje bi si preje med seboj razumeli, če bi sploh ne bi znali govoriti.

vlade sovjetov, tako je tudi pariška komuna leta 1871. smatrala kot prvo, če govorimo z Engelsom, da razstreliti dosedanje državno moč in jo nadomesti z novo, demokratično, ki je državno oblast iz njenega gospoda izpremenila v njene odgovorne organe.

Politični pregled.

— **Načelnik Českega svaza v Zagrebu.** Načelnik Českega svaza v državnem zboru, poslanec Stanek je odpotoval v Zagreb, da stopi v stik s hrvatskimi političnimi strankami.

— **Pogajanja s Čehi?** Kakor poročajo dunajski listi, sta predsednik krščansko-socialne stranke prelat Hauser in podpredsednik Fink v sredo odpotovala z Dunaja, kar se v parlamentarnih krogih razlaga tako, da krščanski socialci od pogajanj Nemcev s Poljaki ne pričakujejo dosti, da jim niso nič kaj všeč, in da so bolj za pogajanja s Čehi. Povdarja se nadalje, da je tudi želja krone in ministrskega predsednika, da med Nemci in Čehi nastopijo boljši odnosi. Govori se tudi, da je nemški veleposlanik pred par dnevi poklical k sebi zastopnike nemških nacionalcev in jim svetoval, naj bi se sporazumeli s Čehi.

— **Nemški nacionalci proti Burianu.** V parlamentarnih krogih je vzbudila veliko začudenje vest, da nameravajo nemški nacionalci nastopiti proti vnanjemu ministru grofu Burianu. Podali se bodo h grofu Burianu ter zahtevali od njega točne izjave o gotovih stvareh. Pojavila so se nasprotstva glede gospodarskih pogajanj med Avstro-Ogrsko in Nemčijo v Solnogradu, zlasti glede dvoezve. Vzrok nevolje proti grofu Burianu je baje iskati v tem, da bodo avstro-ogrski zastopniki v Solnogradu naglašali, da je za poglobitev dvoezve potrebno junctim-razmerje z avstrofilsko rešitvijo političnega vprašanja. Nemški nacionalci smatrajo to za nastop proti Nemčiji in na korist Poljakom ter izjavljajo, da tak junctim ne priznavajo.

— **Vojaška sodišča in imuniteta poslancev.** Na konferenci načelnikov strank je sporočil predsednik dr. Gross, da je v zadnjem času več slučajev, da naj bi bila vojaška sodišča zaslišala poslance. Poslanec dr. Funk je bil poklican zaradi neke interpelacije, ki je obravnavala rezervatno povelje praškega štacijskega poveljništva, da bi povedal, kdo mu je dal to povelje na razpolago. Poslanec dr. Funk ni hotel priti pred sodišče in predsednik se je takoj obrnil do domobranskega ministra s pismom, v katerem je opozarjal, da to postopanje ne odgovarja § 16. državnega osnovnega zakona o imuniteti poslancev. Pripetilo se je več podobnih slučajev. Domobranski minister mu je nato sporočil, da povabila poslancev pred kako sodišče nikakor ne more smatrati za kršenje ustave, kateremu naziranj pa se predsednik ne more pridružiti. Ministrski predsednik dr. v. Seidler je izjavil, da smatra za nemogoče, da bi se kak poslanec prisilno priyedel pred sodišče. Obljubil je, da bo tozadevno posredoval pri vojaških oblastih.

— **Minister za javna dela na Goriškem.** Minister za javna dela, vitez Homann, je prispel v nedeljo zvečer v Trst, da se osebno informira o gospodarski obnovitvi Goriške. Podal se je v ponedeljek v spremstvu namestnika, barona Friesa, v Tržič, kjer si je ogledal tako mesto kakor tudi ladjedelništvo in obnovitvena dela. V torek je potoval minister v spremstvu namestnika po deželi in odšel najprej v Gradiško in Gorico, kjer je konferiral z interesiranimi krogi. Iz Gorice se je podal minister v opustošene občine soške doline in na Banjsko planoto in se vrnil nato preko Gorice in Komna na Opčine, odkoder je odpotoval potem zopet naprej na Dunaj.

— **Solnograška pogajanja.** Berlinske vesti pravijo, da se bo solnograška konferenca bavila tudi z odpravo carine na žito.

— **Novi državni tajnik za vnanje zadeve Nemčije.** Po soglasnih poročilih nemškega časopisja bo admiral v. Hintze imenovan za državnega tajnika v nemškem vnanjem uradu. Hintze, ki je bil rojen l. 1864., je sin malega trgovca v Schwenatu ob Odri. Kot 18 letni mladenič je vstopil v nemško mornarico. Slučaj je nanesel, da je postal diplomat. Med špansko-ameriško vojno se je moral v Manili pogajati z ameriškim admiralom Deweyem. Takrat je prvič pokazal svoje diplomatske sposobnosti. Postal je leta 1903 mornariški atašé v Petrogradu. Iz Petrograda je poročal zelo natančno. Leta 1914. je postal poslanik v Meliki, leta 1915. v Pekingu. Od leta 1917. je poslanik v Kristijaniji.

— **Hintzejeva politika.** V glavnem odboru nemškega državnega zbora bo podal nemški državni kancler izjavo o bodoči politiki državnega tajnika von Hintzeja. Naglašal bo, da državni tajnik ne dela lastne politike, marveč se mora naslanjati na državnega kanclerja.

— **Italijanska ofenziva ustavljena?** Vojaški kritik v pariškem »Tempsu« izjavja, da Italijani ne mislijo na nikako načrtno ofenzivo preko Piave, ker vedo, da ima avstro-ogrsko armada zadosti rezerv in more odbiti take sistematične ofenzivne akcije sovražnika, ali ne le to, marveč je avstro-ogrsko armada tako močna, da more sama začeti napadati na gorski fronti. Italijani so bodo torej najbrže ob Piavi utrdili in bodo skušali z angleško-francosko pomočjo potisniti sovražnika proti severu v Trentinu, na asijski visoki planoti in med Brento in

Piavo. Francoski vojaški krtiki ugotavljajo, da avstro-ogrsko armada ni nastopila v ofenzivi proti Italiji z vsemi svojimi silami, zato bi bilo nes pametno misliti, da je italijanska fronta stalno izločena iz kombinacij osrednjih držav.

— **Dogodki v Rusiji.** V Petrogradu je prišlo do novih velevažnih aretacij. Aretirana sta bila bivši ministrski predsednik in bivši vojni minister Vrhovskij. V petrogradskih političnih krogih z napetostjo pričakujejo razvoj spora med Rusijo in Anglijo. Ententni poslaniiki imajo neprestano konference. Angleški poslanik se bo baje v par dneh preselil v Arhangelsk. Vlada sovjetov je prepovedala vsa potovanja na murmansko obal. Oficialno glasilu sovjetov piše o rusko-angleškem sporu: Angleži nastopajo na našem ozemlju, kakor bi bili tu doma. Ne brigajo se za protest ruskih oblasti ter delajo neprestano v taki smeri, da ni mogoče biti v dvomu o njih namenih. Zato se ni čuditi, da se je razmerje tako poostirilo, da se pripravljajo delavci in kmetje v Rusiji preganati nasilnike iz svojega ozemlja.

— **Iz Rusije.** »Telegraf Compagnie« poroča iz Rusije, da se bore veliki oddelki avstro-ogrskih vojni vjetnikov proti česko-slovaškim četam. Ta stvar je zelo pomagala boljševikom, da se niso mogli Čeho-Slovaki posebno razširiti in da so bili večkrat premagani. Govore, da je 4000 avstro-ogrskih vjetnikov pri Irkutsku in 20.000 mož pri Omsku pod poveljstvom generala Tauba. Vsi so za boljševike. — Češki boljševiški list v Rusiji »Prukopnik Svobody« poroča, da je dal Francija v podporo Čeho-Slovakov 11.000.000, Anglija 3.600.000 rubljev. Denar so dobili v razpuščenem česko-slovaškem narodnem svetu v Moskvi. — Vladivostok in Irkutsk sta v rokah boljševikov.

— **Finski senat se je,** po poročilu »Agence Havas« iz Moskve, izrekel za takojšnjo izpuščenje Kamenelova in Kuwaukova.

— **Vse ladje,** ki so se nahajale na levem Dnjestro-vem bregu, so zaplenili Rumuni ter jim postavili vojaško stražo.

— **Mirovno posredovanje Holandske.** Iz Haga poročajo: Holandska zbornica namerava 31. julija sklicati v Amsterdamu, Hagu in Rotterdamu javne shode, na katerih bi pozvali holandsko vlado, naj se ponudi vojujočim se državam za posredovalca miru.

— **Novi sultan prevzel vrhovno poveljstvo.** Novi turški sultan je izdal manifest, glasom katerega prevzema vrhovno poveljstvo nad armado in mornarico. Trpljenja krvave vojne — pravi manifest — ki jo vojuje Turčija rano ob rani z zavezniki, da reši vero in domovino, se niso končana, toda Vsemogočni bo ostal tudi v bodoče na naši pravični strani.

Stavka v Idriji.

Idrija, 11. julija.

Kakor smo brzojavno obvestili, je javen shod v sredo zvečer sklenil, da se stavko začasno prekine, dokler trajajo pogajanja.

Shod je bil, kakor je bilo pričakovati, zelo buren in obenem impozanten. Shodu je predsedoval sodr. Ba j t, o situaciji so poročali trije člani »Delavskega sveta«, in sicer sodr. Treven za našo stranko, Rupnik za S. L. S., Grum za J. D. S. Vsi trije so soglasno priporočali, da naj delavstvo gre na delo in naj prepusti »Delavskemu svetu«, da vodi nadalje pogajanja. Nato sta poročala bolj obširno sodr. Petejan in Čobal o situaciji, ki je nastala vsled vojaškega povelja, kakor tudi, da smo si zagotovili, da se bodo pogajanja pričela in da »Delavski svet« ostane lahko v permanenci. Radi tega sta priporočala sprejem predloga »Delavskega sveta«. Nato se je vršila burna debata, na kar je bil predlog, da delavstvo gre na delo za osem dni, z veliko večino sprejet.

Kakor so delavci v ponedeljek kompaktno stopili v stavko, tako so danes kompaktno šli na delo. Ta kompakten nastop je napravil nenavadno dober utisk, za kar gre vsa čast idrijskemu delavstvu.

Danes je »Delavski svet« šel k nadpolkovniku, kamor je bil poklican, in ob 10. je bil poklican v grad k pogajanjem, pri katerih so bili navzoči gg.: nadpolkovnik Schneider, zastopnik ministrstva rudniški svetnik Poh l, ravnatelj Bilek, zastopnik okrajnega glavarstva in zastopnik rudarskega urada, svetnik Strgar, ter kot delavska zaupnika sodruga Čobal in Petejan. Posvetovanje je trajalo do 1. popoldne. Rešilo se je skoro vse zadeve, ki se tičejo aprovizacije in drugih lokalnih zadev. Vprašanje plač se ni moglo rešiti, ker zastopnik ministrstva ni imel popolnega mandata, zaradi tega se je sprejel predlog sodr. Čobala, da naj se pogajanja glede plač vrše naravnost v ministrstvu na Dunaju. K pogajanjem naj se pritegne tri člane »Delavskega sveta«, zastopnika Unije avstrijskih rudarjev ter par poslancev, ki jih bo delavstvo poročilo.

skega kongresa sovjetov, ki se je vršila dva dni pred umorom grofa Mirbacha. Razpoloženje je bilo že takrat tako razburjeno, da se je bilo bati najhujšega. Ko je ruski delegat za pogajanja z Ukrajino označil grofa Mirbacha kot vodjo nemških imperialistov, se mu je živahno priključevalo. V klopih socialnih revolucionarjev so se slišali klici: Proč s pogodbo brest-litovsko! Proč z Mirbachom! Novi nemiri so buknili, ko so socialni revolucionarji zahtevali odpravo smrtnih kazni. Ko so boljševiki temu nasprotovali, so socialni revolucionarji klicali: Rabilji! Mirbachovi slugi! Proč z Mirbachom!

Moskva, 11. julija. Aretovana socialna revolucionarka Spiridonova je izpovedala, da je bil atentat na grofa Mirbacha sklenjen na seji socialnorevolucionarne stranke.

Ententa in Rusija.

Zeneva, 11. julija. Iz Pariza se poroča: Na konferenci v parlamentarnem odboru za akcijo v inozemstvu je Kerjenski opozarjal na nevarnost, ki grozi Rusiji vsled mirovne pogodbe brest-litovske in vsled neprestnega o-vojevanja ruske zemlje po Nemčiji. Zagovarjal je takojšnje bratsko nastopanje zaveznikov za nadaljevanje skupnega boja proti centralnim državam na ruskih tleh. Predsednik Franklin Bouillon je poudarjal soglasno voljo vseh strank, da smatrajo Rusijo slej ko prej za svojo zaveznico, ter je pri tem omenil, da vsi, ki hočejo v Rusiji začeti zopet boj, lahko računajo na brezpogojno pomoč Francije.

Angleži prodirajo proti Petrogradu.

Stockholm, 11. julija. Ruska brzopjavna agentura javlja: Angleške čete, ki so zasedle murmansko obrežje, prodirajo v južni smeri na Petrograd. Zasedle so mesto Kem, kjer so Angleži več članov sovjeta postrelili, ostale pa aretovali.

Proti špiunazi na Španskem.

Madrid, 11. julija. (Agence Havas.) Poslužujoč se novega zakona proti špiunazi je ministrski svet prepovedal vsako poročanje o gibanju španske trgovske mornarice.

Aprovizacija.

Prodajalci moke se vabijo, da se zglase zanesljivo v ponedeljek dne 15. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila blaga, ki se bodo oddajali na močne izkaznice.

Zabela za II., III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami II., III. in IV. uradniške skupine prejmejo za- belo v soboto, dne 13. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: II. uradniška skupina: od pol 2 do 2 štev. 1 do 60, od 2 do pol 3 štev. 61 do 120, od pol 3 do 3 štev. 121 do konca. III. uradniška skupina: od 3 do pol 4 štev. 1 do 70, od pol 4 do 4 štev. 71 do konca. IV. uradniška skupina: od 4 do pol 5 štev. 1 do 60, od pol 5 do 5 štev. 61 do 120, od 5 do pol 6 štev. 121 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg čiste ma-

sti in 10 dkg jedilnega loja. Druga uradniška skupina pla- ča kilogram vsake zabele po 10 kron, tretja in četrta uradniška skupina po 15 kron.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi iz- kaznicami B prejmejo goveje meso po znižani ceni v so- boto, dne 13. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Dolo- čen je tale red: od 1 do pol 2 štev. 1 do 200, od pol 2 do 2 štev. 201 do 400, od 2 do pol 3 štev. 401 do 600, od pol 3 do 3 štev. 601 do 800, od 3 do pol 4 štev. 801 do 1000, od pol 4 do 4 štev. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 štev. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 štev. 1401 do 1600, od 5 do pol 6 štev. 1601 do 1800 od pol 6 do 6 štev. 1801 do 2000, od 6 do pol 7 štev. 2001 do 2200, od pol 7 do 7 štev. 2201 do konca.

Razno.

* Zivljenje za premog. Pri Přerovu sta pobrali na kolodvoru dve ženi premog. Vojaška straža je na nje ustrelila in obe težko ranila. Obe so prepeljali v přerov- sko bolnišnico, kjer je ena, mati otroka, kmalu nato umrla. Njen mož je pa v — vojski.

* Velike tatvine na Dunaju. Trgovcu J. L. Bersonu iz Odeze so ukradli v neki dunajski kavarni 30.000 rubljev. — V eni zadnjih noči so vdrli neznani zločinci v delav- nico »pomozne akcije za žene v vojski« in odnesli za 40.000 kron perila.

* Aprovizacijska situacija Anglije. Po poročilih iz Lon- dona, se je izrazil namestnik kontrolorja za prehrano, Clynes, da rabi Angleška tedensko 18.000 ton žita. 8000 ton producirajo v deželi, 10.000 ton pa privvažajo vsak te- den iz Anglije. Krompirja so pa pridelali letos za 68.000 ton več ko lani...

* Izvoz rize je, po poročilu nizozemskih listov, zopet dovoljen. Izvažali ga bodo iz Rangoonea, pa škoda da ne k nam, ki ga že skoro ne poznamo.

* Iz Kaire v Jeruzalem z železnico. Do pred krat- kim še ni bilo mogoče voziti se z železnico iz Afrike v Azijo. Sedaj pa so dogradili preko sueškega prekopa ve- likanski viseč most, ki veže oba kontingenta, in speljali preko njega železniško progo, tako, da vozi sedaj vlak iz Kaire v Egiptu direktno v Jeruzalem. Načrt za tako zvezo je že star, že pred vojno so se pečali z njim, do uresničitve pa je prišlo šele sedaj.

* Oljke v Dalmaciji obetajo povprečno srednje-slabo. Boljše so obrodile po dobro obdelanih vinogradih. Oljki- no olje je sedaj na Hvaru po 70 K liter, v Šibeniku, na Korčuli in ponekod drugod po 40 do 50 K liter.

* Volkovi v Dalmaciji. Ob zadnjem viharu in m- zlem vremenu so se v Dalmaciji z gora priklatili volko- vi in poklali 40 ovac in eno kravo.

Roman

RIM ali MATI

dobi v dar

vsak zaupnik, ki pridobi „Napreju“ deset novih naročnikov.

Vseslovenski delavski shod.

Podpisani sklicujemo v zmislu sklepov X. rednega zbora jugoslovanske soc. dem. stranke

na dan 28. julija t. l.
vseslovenski delavski dan
v Ljubljano.

DNEVNI RED:

1. Vprašanja prehrane, obleke in obutve in delavsko ljudstvo. Poroča sodrug Anton Kristan.

2. Organizacija delavskega ljudstva in sedanja doba. Poroča sodrug Josip Petejan.

Pristop imajo vsi delavski zastopniki v krajevnih, okrajnih in deželnih gospodarskih svetih, vsi odoborniki rudarskih zadrug, bratovskih skladnic, bolniških blagaj, konzumnih društev in sploh vseh delavskih strokovnih, gospodarskih in političnih organizacij.

Priglasje je nasloviti na: Josip Petejan, uprava »Na- preja« v Ljubljani.

V Ljubljani, 24. junija 1918.

Mihael Čobal, Anton Kristan, Josip Kopač, Josip Petejan- Marcelj Žorga, Viktor Zorč.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Srbenje
Garje
Lišaj
Krase

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL- PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri
Paratol delavnice lekarnarja **Ulmer,**
BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

Nadomestilo mila

za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj, t. j. 5 kilogr. K 12, 1 zavoj za 10 kg 23 K. Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosi. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14. Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18. Roza barve, 1 zavoj 24 kosov K 18. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. — Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu 40, Petrina ul. 3/III, tel. 23-27.

Vsa pohištvena in stavbena mizarska dela

prevzame

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

reg. zadruga z om. poroštvom

Vič-Glince pri Ljubljani

po izredno solidnih cenah in jamči za dobro izvršbo.

ima že doslej najboljše reference.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knji- žice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju

Rezervni fond okroglo
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —